

Forsvaret har købt 14 EH-101-helikoptere. Otte er i beredskab i Danmark. Seks er udlånt til Storbritannien, som bruger dem i Afghanistan.

Helikopterne har to opgaver:
- at udføre redningsopgaver (SAR - Search And Rescue) i Danmark
- at udføre taktisk troppetransport i internationale operationer.

Problemerne har især ændret teknikernes hverdag. De bruger næsten al deres tid på at forsøge at få helikopteren op at flyve.

– Vi er ikke vant til at skulle bruge så mange skruetimer per flyvetime, forklarer tekniker og redder Kim Jørgensen og fortsætter:

– Det er en frustration, at man går og arbejder 8-10 timer om dagen, og man bare kommer længere og længere bagud. Der er medarbejdere, som gang på gang laver brandslukning, uden at det nytter noget for dagen efter, er der nye bål, der skal slukkes.

De gjorde deres bedste

Den fulde pakke af helikoptere blev taget i brug sidste år, og lige siden starten har teknikerne været bagud. Der er mangel på mandskab og timer i døgnnet, og det har været umuligt at få helikopterne til at yde det forventede. En af konsekvenserne er, at det er svært at få uddannet personale til at flyve helikopterne. Men mandskabet i eskadrille 722 har gjort sit bedste for at løse problemet.

– Sjældent har så få mennesker gjort så meget for så mange med så lidt, sagde chefen for flyvestationen, da han sidste år roste personalets indsats for at få EH-101 i luften.

– Vi kan jo se, at alle har gjort alt, hvad der overhovedet har stået i deres magt, og har gjort et godt arbejde med de ressourcer, der har været til rådighed. Så vi går med højt løftet pande, men er selvfølgelig stadigvæk irriterede over, at det er så svært at få en succeshistorie ud af projektet.

Ser frem til en politisk løsning

Den første helikopter ankom til Karup medio 2006, og frem til alle otte (der var 14, men seks blev med det samme udlånt til briterne) var i hangar i foråret 2007, oplevede flyvevåbnet i stigende grad, at helikopterne gik i stykker. Det blev efterhånden tydeligt, at det var svært at opfylde tidsplanen for overtagelse af redningsberedskabet med de nye helikoptere. I løbet af året blev det klart, at tingene ikke kunne hænge sammen, hvis helikopterne skulle udføre de opgaver, som fra starten havde været politikernes mål: Troppetransport i internationale operationer og redningsberedskabet hjemme i Danmark.

I december kom flyvevåbnet med en rapport om helikopterne. Den blev lækket til pressen, og så kom sagen

på både medierne og politikernes dagsorden. Forsvarsministeren orienterede forligsparterne om situationen, og Forsvarskommandoen arbejder nu på et detaljeret oplæg til politikerne, så de kan træffe en beslutning om helikopternes fremtid.

– Jeg håber stadigvæk, at der vil komme en løsning, som genopretter den super gode arbejdsplads, som eskadrillen altid har været. Og så må jeg jo tage nogle hårde år med, inden de gode år kommer igen, siger Jørn Eilersen og smiler.

Modgang og overarbejde har endnu ikke skræmt personalet væk fra eskadrillen.

– Jeg vil ikke kunne få et tilsvarende job i det civile – overhovedet – der er ikke noget, der matcher det her, siger Kim Jørgensen om sit job som redder på EH-101.

Det er endnu uvist, hvornår politikerne har taget stilling i sagen. Indtil da knokler personalet i eskadrille 722 videre for at holde EH-101 i luften.

Gå ind på www.forsvarskanalen.dk og se: **Midt i en mediestorm.**

Kampvognenes store dag

En enkelt talebankrigers fejltrin fik helvede til at bryde løs i en dal i Helmand-provinsen den 5. januar. Her kom de danske kampvogne for alvor i ildkamp.

Dette er ikke et vindue, men et hul fra en kampvognsgranat i en talebanhytte i landsbyen Bahir. Efter kampen 5. januar trak taleban sig tilbage og slag sit greb om Bahir.

Af Sune Wadskjær Nielsen. Foto: Hold 4

Vagten i den fremskudte base Sandford midt i Helmand-provinsen stikker hovedet ind i en lerhytte, hvor fem kampvognssoldater ligger og snuer på deres feltsenge.

– Nu skal I op!

Klokken er fem, og der er bælgmørkt i lejren. Kampvognskommandør Chris Mikkelsen kommer hurtigt til sig selv. Cornflakes med langtidsholdbar mælk er hans morgenmad. Kampvognene skal køre i deres sædvanlige stilling på en skråning i ørkenen vest for den frugtbare dal, der i daglig tale bliver kaldt Green Zone. Her har de holdt mange gange før uden at affyre et eneste skud. Ved sekstiden triller ståluhyrerne ud af lejren, og et kvarter senere parkerer Chris Mikkelsen kampvognen på dens vante plads. De tre kampvogne dækker hvert deres område, som de skal afsøge for fjender med deres termiske sigter.

– Vi var helt sikre på, at det ville blive en lang og kedelig dag, erindrer Chris Mikkelsen. Han er 24 år og har siden november været en del af kampvognsdelingen i Helmand-provinsen.

Englændernes tur

Der er diset nede i dalen. Her rykker de to danske overkonstabler AZ og Sander fra det mekaniserede infanterikompani ud af delingslejren Golf Bravo 81. Delingen kravler op på taget af en lerhytte, en såkaldt compound. Da tågen letter, kan de se landsbyen Bahir få hundrede meter væk. Det er den anden side af frontlinjen, hvor taleban plejer at holde til. Stemningen er afslappet, soldaterne taler om kæresten derhjemme, og hvem der har taget guf med i lommerne. Det er først og fremmest englænderne, som skal i ilden i dag. Planen er at fordrive taleban fra den anden side af floden. For NATO-styrkerne er det med at udnytte vinteren til at gå i offensiven, inden Green Zone gror til igen.

Ved titiden hører de skud fra briternes fremrykning. For soldaterne i Sander og AZs deling er lyden af et tungt maskingevær næsten lige så dagligdags som fuglekvidder. De har været i kamp 13 gange, og to fra delingen er blevet såret. 2-300 meter over hovedet på dem flyver briternes myggelignende Apachehelikoptere, der støtter operationen på den anden side af floden.

En kriger kommer til syne

Nu sker der noget i Bahir. Sander får øje på en talebankriger, der spankulerer ubekymret omkring.

– Det var nok en vagtpatrulje. Han havde ingen anelse om, vi lå der, fortæller Sander, som er hjælper til en maskingeværsskytte.

Han har langt skæg, er iklædt en lang jordfarvet kjortel, og på hovedet bærer han en kalot. Det vigtigste er dog, han har et raketstyr på skulderen. Den danske bataljon har fået tilladelse af NATO's hovedkvarter i Afghanistan til uden varsel at skyde bevæbnede fjender. Sanders skytte tager sigte med sit lette maskingevær. – I har fået lov at åbne ild, lyder ordren fra delingsføreren. Næsten simultant affyrer flere soldater fra delingen deres våben. Talebankrigreren falder.

– Hvis ikke vi havde set ham, var der ikke sket noget hele dagen. Det kom ud af det blå, siger Sander.

Kampvognene åbner ild

Oppe i kampvognen får Chris Mikkelsen meldingen om, hvad der foregår nede i dalen. Talebankrigreren vælter ud af lerhytterne, og danskerne beskyder dem med mortérer. Med sit termiske sigte spejder han efter fjender. Halvanden kilometer fra dem fanger kikkerten 20 mænd klædt i mørkt tøj. Nogle af dem er bevæbnet med AK-47 rifler og raketstyr. De løber meget hurtigt af sted og søger tilflugt i et lerhus. Der er ingen tvivl, om det

er taleban-krigere, og at de forsøger at komme ind på livet af Sander og AZs deling nede i dalen. Chris Mikkelsen giver skudordre, og skytten under ham trykker på aftrækkeren. Skuddet giver en lille smule røg, og det rumler inde i kampvognen. Lerhuset, de sigter efter, får et ekstra vindue.

– Nedkæmpet. Afsøg!, råber Chris. Skytten søger efter nye mål. Han ser to bevæbnede talebankrigrere, som gemmer sig i et hegn. Kort efter er der en støvsky, hvor de sad.

– Jeg er helt sikker på, vi ramte dem, siger Chris Mikkelsen.

Fjenden nedkæmpet

På grund af kampvognenes indsats slipper Sander og AZs deling for et nyt nervepirrende opgør med taleban. De kan ligge og se fjenden blive nedkæmpet, uden de behøver at røre en finger.

– Hold da op. Pissefedt, vi har dem, siger soldaterne om kampvognene. – Det var som at kigge på en film.

Vi kunne se granaterne flyve af sted, husker Sander.

AZ bliver sulten midt i kamptumlen og smører en makrelmad til sig selv og makkeren. Imens falder der flybomber, som rammer en lerhytte fyldt med talebankrigrere.

De efterlader store sorte aflange røgskyer.

Røg i kampvognen

Chris Mikkelsens kampvogn affyrer kanonen for tredje gang og træffer endnu et lerhus.

Med ét er kampvognen fyldt med røg.

– Hvad satan skete der!, råber Chris Mikkelsen.

Temperaturen i kampvognen styrt-dykker. Besætningens stemmer lyder mærkelige. De taler i slowmotion som på en båndoptager, der er ved at løbe tør for batteri. Køreeren kan ikke holde masken og bryder ud i latter over sine kammeraters dybe stemmer.

Danske soldater på patrulje i Green Zone i nærheden af delingslejren Golf Bravo, hvor danske infanterister rykkede ud fra 5. januar.

Nu går det op for Chris Mikkelsen, hvad der er sket.

– Ildundertrykkelsesanlægget er gået, konstaterer han.

Uheldet sætter kampvognen ud af spillet et par minutter. De to andre kampvogne fortsætter med at sende granater ned på talebankrigrerne i dalen, og der bliver også kastet endnu en flybombe.

Chris Mikkelsens kampvogn når at skyde en fjerde gang, inden der bliver stille i dalen.

Går den, så går den

Sidst på eftermiddagen kan Chris Mikkelsen se de civile vende tilbage til området.

Det er tegn på, at der definitivt er ro i området. Tilbage i den fremskudte base Sandford er der ros til kampvognsfolkene fra resten af soldaterne.

– Tak for hjælpen. Det var godt, I var det, lyder det fra infanteristerne.

Pludselig stivner smilet på Chris Mikkelsens ansigt.

– Der holder en traktor med en død på, siger en soldat. Uden for lejren står nogle civile afghanere med et lig, som de påstår, er deres onkel. De forlanger compensation.

– Det har man ikke lyst til. Vi har arbejdet så længe på at skabe et godt forhold til de lokale i området, og det kan blive ødelagt, hvis vi dræber en civil, siger Chris Mikkelsen. Dagen efter kan han ånde lettere op. Det viser sig, at de lokale havde samlet en død talebankriger op og forsøgt at bilde danskerne ind, det var en død slægtning. Liget var væk, da den danske bataljon sendte folk ud for at undersøge sagen.

Farvel til Bahir

I begyndelsen af februar er Sander og AZs deling på deres allersidste patrulje i Bahir. Alt er forandret siden 5. januar.

– Landsbyen var fuldstændig rolig. Der var ikke skyggen af taleban, husker AZ.

Han kan se mændene sidde på hug og arbejde på markerne eller sidde og slappe af i solen. 20-30 mennesker tæller de. Skolen er ved at blive genopbygget.

– Det betyder meget for mig, at jeg så den store forandring, konkluderer AZ.

Kampen 5. januar fik altså stor betydning. Taleban led store tab og trak sig 10-12 kilometer tilbage.

Under kampen gik samspillet mellem infanteriet, kampvognene og luftstøtten op i en højere enhed, og danskerne led ingen tab.

Det hele blev udløst af, at Sander og de andre soldater fra lerhytten fik øje på en bevæbnet talebankriger.